

MÁRCIUS 15

Ünnepi beszédek

Kis Magyar Testvéreim!

A kebleteken háromszinű kokárda. Az Isten házában ott lobog a nemzeti színű zászló. És végig minden házon ott lengeti a márciusi szél a mi gyönyörű lobogónkat ezen a napon. De nemcsak itt bent, a községben van örömnapi, gyermekeim, hanem kint, a határban is. Megérkezett a feltámadást hozó szép kikelet, amelyet annyira vártunk már! Szalag a keblünkön, öröm a szívünkben és végtelen boldogság a lelkünkben: itt a feltámadás, közeledik az igazság órája!

Mi van ma?

Évekig nagyon szomoruan beszéltünk ezen a napon arról, hogy valamikor, régen, kilencven esztendővel ezelőtt ezen a napon lett szabad a magyar. Ma már nem szabad szomorúnak lennünk, hanem bizakodva kell beszélnünk újra ezen a napon! Igen, kedves gyermekeim, mert a magyar szabadság, a magyar igazság hajnala már ránk köszöntött éppen úgy, mint azon a kilencven év előtti nagy, szent márciuson!

Idézzük hát magunk elé annak a régmúlt hajnalhasadásnak emlékét, hogy megmerítsük benne a lelkünket s felkészüljünk a magyar igazság gyönyörű s annyira várt márciusának fogadására.

Kilencven évvel ezelőtt történt.

Akkor is rab volt a magyar, mint ma még mindig sok testvérünk, akik idegen megszállás alatt élnek.

De a tavasz hatalmas vágyat gyújtott lángra a magyar nemzet szívében, hogy független, szabad, nagy és erős legyen ismét, mint volt valamikor évszázadokon át s amilyennek a jó Isten teremtetten!

Kossuth Lajos, a nemzet vezére kimondta már a jelszót: Le kell ráznunk magunkról a rabbilincset, amelyet elnyomóink kezünkre vertek. S a magyar nemzet egy szívvel, lélekkel harsogta utána: Lerázzuk!

Igy érkezett el március 15-e.

A rabságnak, zsarnokságnak egyszerre vége lett! Ezen a szent napon harsogta el a magyar szabadság lánglelkű apostola, Petőfi Sándor általatok is jól ismert Nemzeti dalát, a Talpra magyart! Gondolhatjátok, kedves gyermekeim, mit érzett akkor a magyar nép, az a rabságban, elnyomásban élő magyarság, amikor Petőfi Sándorral megesküdött az Isten szabad ege alatt ott, a pesti márciusi napon:

*A magyarok Istenére esküszünk,
Esküszünk,
Hogy rabok tovább
Nem leszünk!*

Milyen gyönyörű volt ez a március 15!

Am a napsütéses napokra csakhamar eljött a boru is. Elnyomó ellenségeink nem jó szemmel nézték a magyar szabadság hajnalhasadását s ezért ránk uszították a hazánk földjére befogadott idegenajku népeket: a horvátokat, szerbeket, oláhokat. Hiába zengte Petőfi:

*Te rác, te horvát, tót, oláhság,
Mit marjállok mindnyájan a magyart?
Török s tatártól mely titeket védett,
Magyar kezekben villogott a kard!
Megosztottuk tivéletek, ha
A jó szerencse nekünk jót adott,
S jelét átvettük mindig a tehernek,
Mit vállatokra a balsors rakott!*

A háboru tüze fellángolt. A magyar nemzetnek hét-felől kellett védekeznie galád ellenségeivel szemben. És tudjátok-e, hogyan védekezett? Elment a legény az ekeszarva mellől, elment a tanuló az iskola padjaiból, el a tanító a katedráról, az iparos műhelyéből s mentek valamennyien a kibontott magyar zászló alá! A gyermek odaállt édesapja mellé a sorba, egyszerű közhonvédnek. Még asszonyok is voltak, akik kardot kötöttek oldalukra s úgy harcoltak a szabadságért.

Kossuth Lajos lángszavára a földből támadt honvédsereg, amely az elvakított belső ellenségnek útját állta, sőt Bécs felé verte ki a betolakodókat. De a kiüzött ellenség helyett tizszerannyi zudult hazánkra.

Oh, ha láttátok volna akkor, abban a veszedelmes időben a magyart! Nem esett itt kétségbe senki. Aki birt, mindenki beállott honvédnek, csak a betegek és nagyon öregek maradtak itthon. A nők a betegek ápolására vállalkoztak s odaadták mindenüket a haza oltárára. Soha olyan lelkesedés nem lángolt még magyar lelkekben, mint akkor, amikor a szabadságát kellett megvédenie, amelyet nagynehezen vivott ki magának annyi évszázad után.

A fiatal honvédsereg élére olyan vezérek állottak, mint Damjanich, a csaták oroszlánja, Klapka György, a verhetetlen vezér, Pöltenberg Ernő, Desseffy Arisztid, Kiss Ernő, Knežich Károly, Lahner György, Lázár Vilmos, Nagy Sándor, Török Ignác, Görgey Arthur, Bem apó, a székelek legendás vezére s ki tudná felsorolni valamennyit, akik egyik győzelemről a másikra vezették vitéz csapatainkat.

Hirük bejárta az egész világot, s mindenhol a magyar szabadsághősöket ünnepelték, ahol szeretik a szabadságot. De megőrizte emléküket a magyar nép is. A magyar honvédeknek, a szabadságharc katonáinak mindig megkülönböztetett tisztelet járt szerte e hazában! De meg is érdemelték valamennyien! A magyar nép mindig vitéz katona volt, amióta kardot forgat kezében! Kérdezzétek meg, kedves gyermekeim, édesapátokat, rokonaitokat, akik a világháboruban küzdöttek, hogyan harcolt, hogyan küzdött a magyar katona? Ők bizonyosan azt mondják majd erre, hogy nem volt a világon párja vitézségben, hősiességben. Tudjátok, vagy hallottátok már, hogy ebben a szörnyű háboruban az egész világ ellenünk jött s ránk támadt. Mégis, négy álló esztendő után sem birtak velünk, a mi drága hazánk földjére soha, egyetlen ellenséges hadsereg sem tette lábát anélkül, hogy ki nem vertük volna őket, ha tizszer annyian voltak is, mint mi! Miért? Mert szent ez a föld nekünk, amelyen minden porszemet magyar verjtéssel, magyar könnyel, magyar vérrel szenteltünk meg egy évezred során magyarnak!

Kedves magyar gyermekeim! Kis testvéreim! Ugy járjatok e szép hazában bárhol, hogy azon a földön apáink vére folyt el valamikor. Nem találtok egy talpalatnyi helyet sem itt, a Kárpátok koszorujával bekerített gyönyörű földön, ahol magyar vér ne áztatta volna termékennyé a mezőt s a réten fakadó virág mind-mind magyarok véréből sarjad! Ilyen nagy és dicsőséges mult benneteket is kötelez ám, kedves gyermekeim! Mire kötelez? Arra, hogy ha egyszer megnöve benneteket is hív, szólít a haza, álljatok a kibontott zászlók alá, ne késlekedjete, ne gondolkozzatok egy percig sem, mert gyáva magyart még nem látott a világ! Tanuljatok a márciusi ifjaktól, vegyetek példát a magyar történelem sok-sok százezer hősétől, s véssétek jól lelketekbe ezen a szent napon Petőfinek nagy esküvését:

*A magyarok Islenére esküszünk,
Esküszünk,
Hogy rabok tovább
Nem leszünk!*

Ugy legyen!

(Felnőtteknek)

Magyar Testvéreim!

Azért jöttünk ma itt össze, Kedves Magyar Testvéreim, hogy felujtsuk emlékezetünkben annak a kilencven évvel ezelőtti nagy magyar márciusnak emlékezetét, amelyhez